

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 8Svk/15/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1021200213
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anita Filová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:1021200213.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anity Filovej, sudkyne Mgr. Kristíny Babiakovej a sudcu JUDr. Rastislava Dlugoša, PhD. (sudca spravodajca) v právnej veci žalobcu: #APAGE SATANAS, občianske združenie, so sídlom Sládkovičova 1222/73, Kysucké Nové Mesto, IČO: 51 428 148, proti žalovanému (sťažovateľ): Železnice Slovenskej republiky, so sídlom Klemensova 8, Bratislava, IČO: 31 364 501, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 28480/2021/o zo dňa 05.02.2021, v konaní o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Správneho súdu v Bratislave č. k. BA-6S/30/2021-62 zo dňa 22.11.2023

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Správneho súdu v Bratislave č. k. BA-6S/30/2021-62 zo dňa 22.11.2023 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

I. Priebeh administratívneho konania

1. Žalobca podaním zo dňa 13.01.2021 požiadal o sprístupnenie informácie - kópie úplného znenia dokumentu „Analýza a rozpracovanie alternatívnych modelov financovania ŽSR“ (ďalej aj ako „Analýza“) k Zmluve o dielo č. 4366/2018/5400/023 zo dňa 18.12.2018 (ďalej aj ako „Zmluva o dielo“) v sume 299 000,- eur uzatvorenej medzi spoločnosťou NOESIS Strategies, s.r.o. a Železnicami Slovenskej republiky.

2. Odbor komunikácie Generálneho riaditeľstva žalovaného žiadosti žalobcu nevyhovel a rozhodnutím č. 28480/2020/O140-1 zo dňa 22.01.2021 (ďalej aj ako „prvostupňové rozhodnutie“) mu požadovanú informáciu nesprístupnil, dôvodiac, že Analýza je individualizovaným a jedinečným výsledkom tvorivej duševnej činnosti na základe použitia vedeckých a iných vysoko odborných postupov a analýz, pričom jeho jedinečnosť je daná osobitným prínosom prejavujúcim sa najmä v celkovom usporiadaní myšlienok, dedukcií, analytických prvkov a právnych a ekonomických názorov autorov zosobnených v celom rozsahu Analýzy. Podľa jeho názoru Analýza ako celok napĺňa všetky znaky autorského diela podľa ustanovenia § 3 ods. 1 zákona č. 185/2015 Z. z. autorský zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „autorský zákon“). Všetky výhradné majetkové práva k Analýze ako dielu a ostatné príslušné oprávnenia jednotlivých jej autorov vykonáva výlučne spoločnosť NOESIS Strategies, s.r.o. ako zhotoviteľ. Prvostupňový správny orgán tiež uviedol, že toto dielo bolo zhotovené pre interné účely a pre účely následnej implementácie riešení a východísk v rámci fungovania žalovaného a na základe zmluvy je žalovaný oprávnený použiť dielo výlučne na horeuvedený účel v zmysle ustanovenia § 558 Obchodného zákonníka v spojení s autorským zákonom.

3. Žalovaný ako povinná osoba vyzval spoločnosť NOESIS Strategies, s.r.o., aby sa s poukazom na ustanovenie § 11 ods. 1 písm. c) zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „zákon o slobode informácií“ alebo „zákon č. 211/2000 Z. z.“) vyjadrila, či ako osoba oprávnená podľa autorského zákona

udeľuje súhlas so sprístupnením diela. Spoločnosť NOESIS Strategies, s.r.o. listom zo dňa 15.01.2021 s poskytnutím diela tretej osobe nesúhlasila.

4. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podal žalobca odvolanie, namietajúc nezákonný postup a nezákonné nesprístupnenie požadovaných informácií v rozpore s právom na informácie a právom na prístup k dokumentom.

5. Generálny riaditeľ žalovaného rozhodnutím č. 28480/2021/o zo dňa 05.02.2021 (ďalej aj ako „preskúmané rozhodnutie“) odvolanie žalobcu zamietol ako nedôvodné a prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Dospel k záveru, že sprístupnením Analýzy možno porušiť ochranu duševného vlastníctva, a tým pre jeho sprístupnenie platí osobitný režim vyjadrený v § 11 ods. 1 písm. c) zákona o slobode informácií. Zdôraznil, že spoločnosť NOESIS Strategies, s.r.o. nesúhlasila so sprístupnením Analýzy a je nositeľom všetkých majetkových práv k nej. Skutočnosť, že nositeľom majetkových práv k autorskému dielu je právnická osoba, je podľa neho obvyklá vec. Odvolanie žalobcu podľa žalovaného smeruje proti rozhodnutiu vo veci, ktoré nepatrí do vecnej pôsobnosti Charty základných práv Európskej únie s ohľadom na jej čl. 51 ods. 1, a teda k porušeniu práv žalobcu v tomto smere nemohlo dôjsť. K námietke absencie pečiatky druhostupňový správny orgán uviedol, že rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu bolo opečiatkované a výrok prvostupňového rozhodnutia obsahuje konkrétne ustanovenie zákona o slobode informácií, na základe ktorého rozhodol o žiadosti. Žalovaný nevykonal dokazovanie znaleckým posudkom, ako navrhoval žalobca, pretože by to bolo nadbytočné vzhľadom na spoľahlivo, presne a úplne zistený skutočný stav veci.

II. Konanie na správnom súde a jeho rozhodnutie

6. Proti preskúmanému rozhodnutiu podal žalobca správnu žalobu, požadujúc jeho zrušenie, ako aj zrušenie prvostupňového rozhodnutia a vrátenie veci orgánu verejnej správy prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietol nezákonný postup vyúsťujúci do nezákonných rozhodnutí, ktoré sú podľa jeho názoru v rozpore s právom na prístup k informáciám. Namietal porušenie čl. 41 a čl. 42 Charty základných práv Európskej únie a tiež to, že vo výroku druhostupňového rozhodnutia absentuje zákonné ustanovenie, podľa ktorého mu nebola informácia sprístupnená, pričom chýba aj odtlačok pečiatky na rozhodnutí. Preventívne namietal, že vo veci konal funkčne nepríslušný správny orgán.

7. Žalobca ďalej rozvinul názor, že žalovaný vec nesprávne právne posúdil, pretože požadovanej informácii neoprávnenne priznal ochranu podľa autorského zákona. Namietal, že spoločnosť NOESIS Strategies, s.r.o. nie je autorom diela, tým môže byť len fyzická osoba alebo skupina fyzických osôb. Požadovaná informácia bola zakúpená za verejné zdroje (z majetku štátu v prospech spoločnosti ako celku) a bol daný konkludentný súhlas na zverejnenie. Informácie sprístupnené verejnosti za účelom verejnej kontroly nakladania s majetkom žalovaného a štátu nemôžu tvoriť neoprávnený zásah do autorského práva a ochrany diela. Žalobca ďalej tvrdil, že Analýza obsahuje aj informácie, ktoré nie sú autorským zákonom ani Obchodným zákonníkom chránené a povinná osoba ich bola povinná sprístupniť. Navrhoval pribrať do konania znalca za účelom preverenia tejto skutočnosti.

8. Správny súd v Bratislave (ďalej aj ako „správny súd“) rozsudkom č. k. BA-6S/30/2021-62 zo dňa 22.11.2023 (ďalej aj ako „napadnutý rozsudok“) zrušil preskúmané rozhodnutie ako aj prvostupňové rozhodnutie a vec vrátil orgánu verejnej správy prvého stupňa na ďalšie konanie.

9. Ako spornú správny súd identifikoval otázku, či na zverejnenie požadovaná Analýza je autorským dielom a či jej sprístupneniu bráni zákonná prekážka § 11 ods. 1 písm. c) zákona o slobode informácií.

10. Správny súd mal za nesporné, že žalovaný je povinnou osobou podľa § 2 ods. 2 zákona o slobode informácií, pretože bol založený Ministerstvom dopravy, spojov a verejných prác Slovenskej republiky na základe zákona č. 258/1993 Z. z. o Železničiach Slovenskej republiky ako právny nástupca Železníc Slovenskej republiky, š. p., na dobu neurčitú a má majetkovú účasť štátu.

11. Správny súd upriamil pozornosť na Zmluvu o dielo, uzatvorenú medzi žalovaným ako objednávateľom a spoločnosťou NOESIS Strategies, s.r.o., ako zhotoviteľom podľa § 536 a nasl. Obchodného zákonníka. Táto podľa neho neobsahuje žiadne zmluvné dojednania a podmienky, ktoré by obmedzovali, resp. vylučovali sprístupňovanie informácií tretím osobám z dôvodu obmedzenia autorským zákonom. Z uvedenej zmluvy podľa správneho súdu nevyplýva, že zhotoviteľ sa zaväzuje zhotoviť autorské dielo v zmysle autorského zákona. Zhotoviteľ sa zaviazal zhotoviť dielo v súlade so

zákonom č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vyhláškou Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 205/2010 Z. z. o určených technických zariadeniach a určených činnostiach a činnostiach na určených technických zariadeniach v znení neskorších predpisov a vyhláškou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 508/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s technickými zariadeniami tlakovými, zdvíhacími, elektrickými a plynovými a ktorou sa ustanovujú technické zariadenia, ktoré sa považujú za vyhradené technické zariadenia v znení neskorších predpisov. Hoci sa uzatvorená zmluva nazýva „Zmluvou o dielo“, bez ďalšieho to podľa správneho súdu neznamená, že predmetom je zhotovenie autorského diela v zmysle autorského zákona. Správny súd pripomenul, že ustanovenie § 536 ods. 2 Obchodného zákonníka, podľa ktorého bola Zmluva o dielo uzavretá, je koncipované pomerne všeobecne a dielo nedefinuje za každých okolností ako autorské dielo (Dielom sa rozumie zhotovenie určitej veci, pokiaľ nespadá pod kúpnu zmluvu, montáž určitej veci, jej údržba, vykonanie dohodnutej opravy alebo úpravy určitej veci alebo hmotne zachytený výsledok inej činnosti. Dielom sa rozumie vždy zhotovenie, montáž, údržba, oprava alebo úprava stavby alebo jej časti).

12. Následne sa správny súd zaoberal otázkou, či na predmetnú Analýzu možno aplikovať ustanovenia autorského zákona. Poukázal na to, že ustanovenie § 3 ods. 1 autorského zákona definuje dielo ako dielo z oblasti literatúry, umenia alebo vedy, ktoré je jedinečným výsledkom tvorivej duševnej činnosti autora vnímateľným zmyslom, bez ohľadu na jeho podobu, obsah, kvalitu, účel, formu jeho vyjadrenia alebo mieru jeho dokončenia. Podľa názoru správneho súdu vyhotovená Analýza podmienky diela podľa citovaného ustanovenia nespĺňa; navyše, ako autorské dielo nie je definovaná ani v samotnej Zmluve o dielo a nie je zrejmé, aké konkrétne vedecké postupy boli pri nej použité (žalovaný ich nekonkretizuje). Autorským dielom je literárne dielo, slovesné dielo, divadelné dielo, hudobné dielo, audiovizuálne dielo, dielo výtvarného umenia, architektonické dielo, dielo úžitkového umenia, kartografické dielo alebo iný druh umeleckého diela alebo vedeckého diela, ak spĺňa podmienky podľa odseku 1 (§ 3 ods. 2 autorského zákona).

13. V zmysle § 13 ods. 1 autorského zákona je autorom fyzická osoba, ktorá dielo vytvorila. Analýzu v predmetnej veci mala vytvoriť právnická osoba (NOESIS Strategies, s.r.o.) aj za použitia prípadných subdodávateľov. Ani na základe tohto ustanovenia nemôže byť podľa správneho súdu Analýze priznaná ochrana podľa autorského práva zákona. Autorom diela môže byť výlučne fyzická osoba a nie právnická osoba; autorský zákon v tejto súvislosti nepripúšťa žiadnu výnimku. Správny súd v tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že jedinečný výsledok tvorivej duševnej činnosti je potrebné odlišovať od netvorivej činnosti, ako napríklad výsledky meraní, nákresy, výpočty podľa vopred daných vzorcov alebo postupov, čo sa pri takejto Analýze vzhľadom na jej predmet predpokladá. Vzhľadom na uvedené sa správny súd nestotožnil ani s námietkou žalovaného ohľadom zamestnaneckého diela, nakoľko nie je splnená zákonná podmienka definície diela, pričom zopakoval, že dielo v zmysle Obchodného zákonníka bez ďalšieho ešte nepredstavuje dielo v zmysle autorského zákona.

14. Správny súd ďalej upriamil pozornosť na článok VIII. Zmluvy o dielo s názvom „Povinnosti zhotoviteľa“, ktorý v súvislosti s priamymi dodávateľmi upravuje oprávnenie zhotoviteľa poveriť časťou realizácie diela subdodávateľmi uvedenými v Prílohe č. 5 Zmluvy o dielo. Príloha č. 5 uvádza zoznam priamych subdodávateľov s uvedením predmetu subdodávky, ako napríklad Strategické a analytické poradenstvo pri železničnej infraštruktúre v súvislosti s financovaním bez uvedenia oprávnenej osoby. Z uvedeného podľa správneho súdu takisto vyplýva, že nemôže ísť o zamestnanecké dielo, nakoľko v tomto prípade absentuje základný vzťah zamestnávateľa a zamestnanca založený pracovnou zmluvou, resp. obdobným pracovným vzťahom, a teda pôvodným nositeľom práv nie je zamestnanec zhotoviteľa. Ide o obchodný záväzkový vzťah. Preto je argument žalovaného o nesprístupnení požadovanej informácie z dôvodu autorskej ochrany diela (§ 11 ods. 1 písm. c) zákona o slobode informácií) bezpredmetný a predstavuje nesprávne právne posúdenie veci.

15. Správny súd poukázal na čl. IX ods. 6 Zmluvy o dielo, podľa ktorého sa zmluvné strany dohodli, že všetky technické, cenové, odborné informácie a iné skutočnosti, s ktorými objednávateľ oboznámil zhotoviteľa počas plnenia predmetu zmluvy, sú predmetom obchodného tajomstva a nebudú poskytnuté tretej osobe bez predchádzajúceho písomného súhlasu objednávateľa. Tento záväzok zostáva v platnosti aj po ukončení plnenia podľa zmluvy, a to bez časového obmedzenia. Z uvedeného možno podľa správneho súdu dospieť k záveru, že je potrebné posudzovať najmä otázku obchodného

tajomstva. Zákon o slobode informácií upravuje režim ne/sprístupňovania informácií majúcich povahu obchodného tajomstva v inom ustanovení než v prípade kolízie s autorskými právami, a to v § 10, podľa ktorého informácie označené ako obchodné tajomstvo povinná osoba nesprístupní. Avšak v zmysle § 10 ods. 2 písm. c) zákona o slobode informácií porušením alebo ohrozením obchodného tajomstva nie je najmä sprístupnenie informácie, ktorá sa získala za verejné prostriedky, alebo sa týka používania verejných prostriedkov, nakladania s majetkom štátu, majetkom obce, majetkom vyššieho územného celku alebo majetkom právnických osôb zriadených zákonom, na základe zákona alebo nakladania s finančnými prostriedkami Európskej únie.

16. K pojmu „verejné prostriedky“ správny súd uviedol, že nie je v zákone o slobode informácií výslovne definovaný. Legálnu definíciu pojmu „verejné prostriedky“ však obsahuje zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 523/2004 Z. z.“). Verejnými prostriedkami sa na účely tohto zákona rozumejú finančné prostriedky, s ktorými hospodária právnické osoby verejnej správy; verejnými prostriedkami sú aj prostriedky Európskej únie a odvody Európskej únii (§ 2 písm. a) zákona č. 523/2004 Z. z.). Subjekty, ktoré hospodária s verejnými prostriedkami, sú zapísané v registri organizácií vedenom Štatistickým úradom Slovenskej republiky (§ 3 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z.). Správny súd skonštatoval, že Železnice Slovenskej republiky sú evidované v registri organizácií Štatistického úradu Slovenskej republiky ako štátom vlastnená spoločnosť, z čoho vyplýva, že sú subjektom hospodáriacim s verejnými prostriedkami. Z uvedených dôvodov bol žalovaný povinný sa zaoberať ustanovením § 10 zákona o slobode informácií a vyhodnocovať, či požadovanú informáciu v jeho intenciách sprístupní alebo nesprístupní aj s ohľadom na hospodárenie s verejnými prostriedkami. Žalovaný sa však postupom podľa ustanovenia § 10 zákona o slobode informácií nezaoberal a v odôvodnení rozhodnutia tento postoj ani nevysvetlil, čo je podľa správneho súdu tiež dôvodom zrušenia preskúmaného rozhodnutia.

17. Námietku týkajúcu sa absencie úradnej pečiatky na rozhodnutiach správnych orgánov správny súd vzhľadom na obsah administratívneho spisu vyhodnotil ako nedôvodnú.

18. K námitke, že vo výroku rozhodnutia žalovaný neuviedol, ktoré ustanovenie je dôvodom odopretia sprístupnenia informácie, správny súd zistil, že prvostupňové rozhodnutie neobsahuje vo výroku ustanovenie zákona o slobode informácií, podľa ktorého nebola informácia sprístupnená (§ 11 ods. 1 písm. c) zákona o slobode informácií), hoci to ustanovenie § 47 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) vyžaduje. Ide o vadu rozhodnutia spôsobujúcu jeho nepreskúmateľnosť a tým aj prekážku pre žalobcu z hľadiska identifikácie právnej normy, podľa ktorej mu nebola informácia sprístupnená. Správny poriadok v citovanom ustanovení vyžaduje, aby bolo ustanovenie zákona uvedené vo výroku rozhodnutia, nemôže to zhojiť uvedenie ustanovenia len v odôvodnení rozhodnutia. Na druhej strane, v preskúmanom rozhodnutí sa už vo výroku nachádza ustanovenie zákona, podľa ktorého druhostupňový správny orgán rozhodol, a v tomto prípade k vade výroku neprišlo.

19. K námitke porušenia čl. 41 a čl. 42 Charty základných práv Európskej únie správny súd uviedol, že v predmetnej veci orgány verejnej správy neaplikovali právo Európskej únie, preto nemohlo dôjsť k porušeniu namietaných práv žalobcu dôjsť.

20. K námitke o nedostatku funkčnej príslušnosti orgánu rozhodujúceho o odvolaní správny súd uviedol, že vecnú a funkčnú príslušnosť útvarov Železníc Slovenskej republiky bližšie špecifikuje nariadenie generálneho riaditeľa železníc č. 4/2006 o slobodnom prístupe k informáciám, podľa ktorého prvostupňovým orgánom je Odbor komunikácie Generálneho riaditeľstva Železníc Slovenskej republiky a o odvolaní proti jeho rozhodnutiu rozhoduje generálny riaditeľ Železníc Slovenskej republiky. Z obsahu administratívneho aj súdneho spisu vyplýva, že uvedený postup bol v prípade žalobcu dodržaný.

21. Správny súd uzavrel, že žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného ako aj prvostupňové rozhodnutie orgánu verejnej správy vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci, keďže sa nezaoberali otázkou obchodného tajomstva, ale nesprávne otázkou ochrany autorského práva, čo spôsobuje ich nezákonnosť a dôvod na ich zrušenie podľa § 191 ods. 1 písm. c) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) s vrátením veci orgánu verejnej správy prvého stupňa na ďalšie konanie podľa § 191 ods. 4 SSP.

III. Kasačná sťažnosť, vyjadrenia k nej

22. Proti napadnutému rozsudku podal žalovaný (ďalej aj ako „sťažovateľ“) kasačnú sťažnosť z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. f) a písm. g) SSP. Namietol nevykonanie riadneho dokazovania správnym súdom pred vyhlásením rozsudku. Analýza, ktorá nie je súčasťou administratívneho ani súdneho spisu, je podľa názoru sťažovateľa rozhodujúcim dôkazným prostriedkom pre zodpovedanie otázky, či požadovaná informácia je alebo nie je autorským dielom. Pre prijatie záveru, či Analýza je alebo nie je autorským dielom, nestačí podľa sťažovateľa vychádzať len zo znenia Zmluvy o dielo, keďže tá sama osebe nemôže pri diele typu Analýza určiť, či dielo je, alebo nie je autorské dielo. V Zmluve o dielo totiž nie je uvedené, že zhotoviteľ má postupovať pri vypracovaní analýzy len takým spôsobom, aby výsledkom nebolo autorské dielo. Tým, že dôkaz Analýzou nebol vykonaný, sa k nemu sťažovateľ nemohol počas súdneho konania vyjadriť a predniesť svoju argumentáciu. Okrem toho podľa sťažovateľa mal byť k obsahu Analýzy z hľadiska jej autorskoprávnej ochrany vypočítaný aj zástupca nositeľa majetkových práv - spoločnosť NOESIS Strategies, s.r.o. Namietaný postup správneho súdu bol v rozpore so zásadami správneho súdneho konania a právom sťažovateľa na spravodlivý proces, čím je naplnený sťažnostný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP.

23. Nevykonanie Analýzy ako dôkazu je podľa sťažovateľa v príčinnej súvislosti s ďalšou namietanou vadou, spočívajúcou v nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku. Konštatácia správneho súdu, že Analýza nie je autorským dielom, nie je podporená odkazom na žiadne konkrétne state (úryvky) z tejto Analýzy. Odôvodnenie napadnutého rozsudku tak nespĺňa kritériá naň kladené, keďže nedáva jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na otázku, prečo podľa názoru správneho súdu nie je Analýza autorským dielom.

24. Tvrdeniu správneho súdu, že Zmluva o dielo uzatvorená medzi žalovaným ako objednávateľom a spoločnosťou NOESIS Strategies, s.r.o. ako zhotoviteľom neobsahuje žiadne zmluvné dojednania a podmienky, ktoré by obmedzovali, resp. vylučovali sprístupňovanie informácií tretím osobám z dôvodu obmedzenia autorským zákonom, ako aj tvrdeniu, že zhotoviteľ sa zaväzuje zhotoviť autorské dielo v zmysle autorského zákona, sťažovateľ oponoval argumentáciou, že dielo sa nestáva autorským dielom na základe toho, a) ako je pomenovaná zmluva, na základe ktorej bolo vykonané, alebo b) či sa v názve zmluvy výslovne odkazuje na predpisy z oblasti autorského práva, alebo c) či je dielo označené ako autorské dielo v zmluve o dielo, ale stáva sa ním vtedy, keď spĺňa materiálne znaky autorského diela podľa autorského zákona. Správny súd dospel k záveru, že Analýza nie je autorským dielom, najmä na základe úvahy, že autorom autorského diela môže byť len fyzická osoba. V tejto súvislosti však podľa sťažovateľa opomenul tú zásadnú skutočnosť, že zhotoviteľom Analýzy z hľadiska Zmluvy o dielo bola právnická osoba. Na to, aby mohla spoločnosť NOESIS Strategies, s.r.o. riadne dodať sťažovateľovi Analýzu, musela byť, bola a stále je nositeľom majetkových práv k predmetnej Analýze. Sťažovateľ prezentoval názor, že nositeľom majetkových práv k autorským dielam môžu byť podľa autorského zákona aj právnické osoby, čo je v praxi pomerne obvyklé. Sprístupnenie Analýzy aj spôsobom požadovaným žalobcom by bolo výkonom majetkových práv k Analýze podľa § 19 autorského zákona. V Zmluve o dielo nie je daná možnosť, aby sťažovateľ poskytoval sublicenciu k Analýze tretej osobe a ani nie je oprávnený vyhotoviť rozmnoženinu Analýzy a túto poskytovať tretím osobám, prípadne iným spôsobom používať dielo tak, že ho sprístupní tretej osobe. Sťažovateľ teda podľa vlastného názoru postupoval správne, keď v súlade s § 11 ods. 1 písm. c) zákona o slobode informácií Analýzu žalobcovi nesprístupnil.

25. Názoru správneho súdu, že v prípade Analýzy nemôže ísť o zamestnanecké dielo z dôvodu, že na jej tvorbe participovali subjekty (subdodávatelia), ktoré neboli fyzickými osobami a neboli v pracovnom pomere k sťažovateľovi, oponoval sťažovateľ poukazom na ustanovenie § 90 ods. 2 autorského zákona tým, že sa na jej vypracovaní podieľali aj osoby, ktoré pri vykonaní diela pre právnickú osobu vykonávajú toto dielo ako zamestnanecké dielo. Rovnako na to, aby spoločnosť NOESIS Strategies, s.r.o., mohla riadne odovzdať dielo sťažovateľovi, je nepochybné, že musela byť nositeľom majetkových práv k Analýze ako celku v takom rozsahu, aby bola oprávnená udeliť sťažovateľovi súhlas na použitie diela - Analýzy - v rozsahu vyplývajúcom zo Zmluvy o dielo. Sťažovateľ v tejto súvislosti zdôraznil, že preňho nie je podstatné, akým spôsobom si zhotoviteľ ošetril to, že mohol dať súhlas na použitie Analýzy v rozsahu Zmluvy o dielo sťažovateľovi. Sťažovateľ však zdôraznil, že žiadny subdodávateľ, či zamestnanec zhotoviteľa doposiaľ nevzniesol voči sťažovateľovi žiadny nárok, ktorého predmetom by bolo spochybnenie oprávnenia spoločnosti NOESIS Strategies, s.r.o. dodať sťažovateľovi Analýzu.

26. K poukazu správneho súdu na čl. IX ods. 6 Zmluvy o dielo, predmetom ktorého je otázka zachovania obchodného tajomstva a naň nadväzujúcu úvahu správneho súdu, že žiadosť žalobcu bolo potrebné posudzovať a vybaviť v intenciách ustanovenia § 10 zákona o slobode informácií, sťažovateľ uviedol, že podľa jeho názoru nie sú pre posudzovanie žiadosti žalobcu o sprístupnenie Analýzy relevantné vyššie citované ustanovenia Zmluvy o dielo, nakoľko upravujú otázku informácií a iných skutočností, ktoré v súvislosti s realizáciou diela odovzdal sťažovateľ zhotoviteľovi (a nie zhotoviteľ sťažovateľovi!!!), z čoho nemožno vyvodzovať nič o tom, či aj výstup - Analýza - je, alebo nie je predmetom obchodného tajomstva.

27. Ku kasačnej sťažnosti sa písomne vyjadril žalobca. Kasačnú sťažnosť navrhol ako nedôvodnú zamietnuť, zároveň priznať náhradu trov konania. Poukázal na to, že sťažovateľ mohol v konaní pred správnym súdom kedykoľvek podať návrh na vykonanie dôkazu Analýzou, preto nemôže prenášať zodpovednosť za nevykonanie tohto dôkazu na správny súd. Žalobca zdôraznil, že Analýza bola získaná za verejné prostriedky a preto nemôže požívať výnimku z povinnosti zverejnenia ani na základe autorského zákona ani s poukazom na ochranu obchodného tajomstva.

IV. Posúdenie kasačného súdu

28. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „Najvyšší správny súd“) ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) po zistení, že kasačná sťažnosť sťažovateľa bola podaná včas (§ 443 ods. 1 SSP), oprávnenou osobou (§ 442 ods. 1 SSP) a je prípustná (§ 439 ods. 1 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k názoru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

29. Spornou otázkou, k zodpovedaniu ktorej bol kasačný súd sťažovateľom vyzvaný, je posúdenie korektnosti správnym súdom aplikovaného dôvodu zrušenia preskúmaného rozhodnutia na podklade správnej žaloby. Preskúmané rozhodnutie ako aj prvostupňové rozhodnutie vychádzajú podľa správneho súdu z nesprávneho právneho posúdenia veci, keďže sa nezaoberali otázkou obchodného tajomstva, ale nesprávne otázkou ochrany autorského práva, keď správny súd povinnou osobou uvedený dôvod nesprístupnenia informácie - možné porušenie autorských práv - neakceptoval.

30. Kasačný súd pripomína (pozri napr. rozsudok Najvyššieho správneho súdu sp. zn. 5Sžik/3/2020 zo dňa 16.12.2021, bod 29) akcent súdnej praxe na potrebu reštriktívneho výkladu prípustnosti obmedzenia práva na informácie. Obmedzenie práva na informácie, ktoré spadá do kategórie základných práv a slobôd, je možné výlučne za splnenia troch podmienok, a to zákonnosti (zásah do tohto práva možno vykonať len na základe zákona a v súlade s ním), legitímnosti cieľa (Ústava SR taxatívne vymenúva dôvody obmedzenia práva na informácie) a nevyhnutnosti zásahu v demokratickej spoločnosti. Ústavný súd Slovenskej republiky v tomto zmysle uvádza, že cit.: „(...) Ústava podľa čl. 26 zaručuje osobitnú ochranu slobody prejavu aj práva prijímať, vyhľadávať a rozširovať idey a informácie. Okrem všeobecných podmienok, ktoré sa pri obmedzovaní všetkých základných práv a slobôd musia dodržať podľa čl. 13 ústavy, sloboda prejavu a právo prijímať, vyhľadávať a rozširovať idey a informácie sa môže obmedziť, iba ak sa splnia osobitné podmienky podľa čl. 26 ods. 4 ústavy. Obmedzenie práva na informácie v súlade s Ústavou je dovolené len vtedy, ak sa splní formálna podmienka zákona a dve kumulatívne materiálne podmienky. Ústava za nijakých okolností nedovoľuje upustiť od splnenia všetkých troch podmienok obmedzenia slobody prejavu a práva na informácie. Formálna podmienka znamená, že obmedzenie prijme národná rada v právnom predpise so silou zákona. Termínom „zákon“ sa neoznačuje jeden všeobecne záväzný právny predpis so silou zákona, ale neurčitý počet všeobecne záväzných právnych predpisov s definovaným stupňom právnej sily (II. ÚS 28/96). ... Prvou materiálnou podmienkou je požiadavka, aby obmedzenie slúžilo na ochranu práv a slobôd iných alebo sa ním musí chrániť bezpečnosť štátu, verejný poriadok, verejné zdravie alebo mravnosť. Na splnenie prvej materiálnej podmienky stačí preukázanie existencie jedného z citovaných záujmov. Druhou materiálnou podmienkou je podmienka nevyhnutnosti prijatia obmedzenia.“ (PL. ÚS 15/98).

31. Rozhodovacia prax súdov (rozsudok Najvyššieho správneho súdu sp. zn. 5Sžik/3/2020 zo dňa 16.12.2021, bod 30) požaduje zabezpečenie materiálneho prístupu k informáciám. Pri nesprístupnení informácie nepostačuje len splnenie formálnej podmienky ochrany určitej informácie, t. j. odkaz na príslušnú právnu normu, ale aj materiálnej podmienky označenia informácie za chránenú, teda náležité objasnenie, prečo naozaj existuje potreba danú informáciu chrániť a či tento dôvod v čase podania

žiadosti stále trvá a či sa ochrana vzťahuje na celú informáciu alebo len na jej časť (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5SŽi/1/2009 zo dňa 21.04.2010). Ak aj je identifikované zákonné obmedzenie, je potrebné i v rámci takéhoto zákonného obmedzenia vykonať správnu úvahu, či niektoré čiastkové informácie nemožno žiadateľovi sprístupniť (IV. ÚS 464/2010).

32. Sťažovateľ zdôrazňoval najmä to, že pre prijatie záveru, či Analýza je alebo nie je autorským dielom, nestačí vychádzať len zo znenia Zmluvy o dielo, keďže tá sama osebe nemôže vopred pri diele typu Analýza určiť, či výsledné dielo bude, alebo nebude aj autorským dielom. Hodnotiť charakter diela len podľa vopred zadaných kritérií v Zmluve o dielo je aj podľa názoru kasačného súdu predčasné. Zmluva o dielo ustanovovala isté minimálne parametre a štandardy, ktorým mala Analýza vo výsledku zodpovedať. Pravdu má však sťažovateľ v tom, že Zmluva o dielo nezakazovala vyhotovenie diela na takej (vyššej) kvalitatívnej úrovni, že by okrem požiadaviek Zmluvy o dielo súčasne spĺňalo aj zákonné kritériá autorského diela. Ak aj nie v oblasti literatúry alebo umenia, tak určite v oblasti vedy takáto eventualita je možná, a to v prípade, že pri spracovaní Analýzy boli použité jedinečné doposiaľ neaplikované (neuplatnené) vedecké metódy a postupy. Úvahy správneho súdu, ktorými sa k posúdeniu Analýzy ako potenciálneho autorského diela snažil pristupovať, sú síce logické, ale sú zároveň limitované možnosťami výkladu Zmluvy o dielo bez toho, aby sa správny súd s Analýzou reálne oboznámil. Vo svojej podstate predstavujú iba predpoklad obsahu Analýzy, nie výsledok posúdenia jej skutočného obsahu.

33. Kasačný súd v tejto súvislosti pripomína podobnú kauzu, kde bola povinná osoba a následne aj súdy v rámci správneho súdnictva konfrontované s právnym posúdením dokumentu analytickej povahy. Krajský súd v Trenčíne v rozsudku č. k. 13S/94/2013-56 zo dňa 23.04.2014 potom, ako si nesprístupnenú informáciu od povinnej osoby vyžiadal, pričom mu povinnou osobou z nej bola poskytnutá len časť, skonštatoval, že „skutočnosť, že niekto je pôvodcom určitého dokumentu, automaticky neznamená, že ide o tvorivú činnosť. Autorské dielo ako výsledok tvorivej činnosti je jedinečné a nemôže pochádzať od nikoho iného, ako práve od autora. Ak od odlišných osôb môže pochádzať zhodný výsledok duševnej činnosti, nejde o autorské dielo, ale ide o produkt netvorivej, rutinnej činnosti. Uvedený štvorstranový dokument je vskutku produktom rutinnej činnosti, nemožno teda v žiadnom prípade hovoriť o autorskom diele. Iné znalosti o právnom audite žalovaný súdu neposkytol, jeho obsah (obsah právneho auditu) žalovaný nevymedzil ani rámcovo. Vychádzajúc z uvedeného súd konštatuje, že žalovaný nepreukázal, že správa z právneho auditu je autorským dielom.“ Uvedený názor potvrdil Najvyšší súd Slovenskej republiky, keď rozhodujúc o odvolaní proti citovanému rozsudku zdôraznil vo svojom rozsudku sp. zn. 8SŽi/39/2014 zo dňa 19.08.2015, že „vlastným postupom tak žalovaný nepreukázal tvrdenia o povahe dotknutého dokumentu, pričom ani v podanom odvolaní neuviedol na podporu tohto záveru žiadne konkrétne argumenty.“

34. Z citovaných rozhodnutí vyplýva, že aj pri právnej kvalifikácii dokumentu analytickej povahy pred posúdením, či ide alebo nejde o autorské dielo, je namieste oboznámenie sa s obsahom takéhoto dokumentu predtým, ako správny súd ustáli právnú povahu dokumentu z hľadiska jeho skutočného a nie iba predpokladaného obsahu. S poukazom na uvedené kasačný súd konštatuje, že správny súd tým, že Analýzu právne posúdil ako dokument nespĺňajúci kritériá autorského diela bez toho, aby sa s obsahom Analýzy oboznámil využitím oprávnenia podľa § 84 SSP, rozhodol o správnej žalobe predčasne, čím zaťažil napadnutý rozsudok vadou nesprávneho právneho posúdenia veci.

35. K názoru správneho súdu, že autorom Analýzy môže byť len fyzická osoba, kasačný súd upriamuje pozornosť na to, že obsahom autorského práva sú nielen výhradné osobnostné práva, ale aj výhradné majetkové práva. Výhradným majetkovým právom autora je právo dielo používať a udeliť tretej osobe súhlas na jeho použitie, tzv. licencia. Uvedené upravuje § 19 autorského zákona. Ustanovenie § 19 ods. 4 autorského zákona bližšie definuje, čo za takúto „použitie diela“ je možné považovať (spracovanie diela, spojenie diela s iným dielom, zaradenie diela do databázy podľa § 131, vyhotovenie rozmnoženiny diela, verejné rozširovanie originálu diela alebo rozmnoženiny diela prevodom vlastníckeho práva, vypožičaním alebo nájmom, uvedenie diela na verejnosti verejným vystavením originálu diela alebo rozmnoženiny diela, verejným vykonaním diela, verejným prenosom diela). Súhlas podľa uvedených ustanovení je možné udeliť aj právnickej osobe. Pre právne posúdenie spornej otázky je teda relevantné zistenie, či zhotoviteľ disponuje niektorým z výhradných majetkových práv, čo by prichádzalo do úvahy najmä v prípade tzv. zamestnaneckého diela, za ktoré sa považuje každé dielo, ktoré vytvorí zamestnanec pri plnení svojich pracovných povinností (§ 90 ods. 1 autorského zákona). Pri tomto

type diela je zamestnávateľ oprávnený vykonávať majetkové práva autora bez toho, aby musel so zamestnancom uzatvoriť osobitnú dohodu.

36. Správny súd na jednom mieste napadnutého rozsudku deklaroval, že posúdenie Analýzy so zreteľom na možnosť, že by mohlo ísť o zamestnanecké dielo, nepovažoval za potrebné z dôvodu, že samotná Analýza podľa neho nemá povahu autorského diela. Na inom mieste, nadväzujúc na povahu subjektov, ktorých ako potenciálnych vykonávateľov (subdodávateľov) diela predvída Zmluva o dielo, však uviedol, že nemôže ísť o zamestnanecké dielo, nakoľko v tomto prípade absentuje základný vzťah zamestnávateľa a zamestnanca založený pracovnou zmluvou, resp. obdobný pracovný vzťah, a teda pôvodným nositeľom práv nie je zamestnanec zhotoviteľa. Kasačný súd so záverom správneho súdu nesúhlasí a považuje ho za predčasný. Podľa ustanovenia § 90 ods. 2 autorského zákona sa totiž za zamestnanecké dielo považuje aj dielo vytvorené autorom, ktorý je členom riadiacich, kontrolných alebo dozorných orgánov právnickej osoby alebo štatutárnym orgánom právnickej osoby, alebo členom štatutárneho orgánu právnickej osoby, na splnenie povinností vyplývajúcich mu z členstva v orgáne tejto právnickej osoby, ktorá sa v tomto prípade považuje za zamestnávateľa. Pri výkone majetkových práv autora k zamestnaneckému dielu zamestnávateľom nesmie autor udeliť tretej osobe súhlas na použitie tohto diela a autor je povinný sám sa zdržať výkonu majetkových práv k tomuto dielu. Zamestnávateľ môže právo výkonu majetkových práv autora postúpiť tretej osobe, ak nie je dohodnuté inak.

37. Kasačný súd pripomína, že úlohou správneho súdu je preskúmať len tie správne úvahy, ktoré sú súčasťou rozhodnutí správnych orgánov podliehajúcich súdnemu prieskumu. Osobitne to platí aj v prípadoch týkajúcich sa aplikácie zákona o slobode informácií. Správny súd bol teda oprávnený posudzovať zákonnosť len tých dôvodov, ktoré žalovaný v preskúmanom rozhodnutí uviedol a ktoré boli napadnuté správnu žalobou. Ak k súdnemu prieskumu dôvodu nesprístupnenia informácie, ktorý sa od neho očakával, pripojil úvahy, podľa ktorých sa povinná osoba mala pri posudzovaní žiadosti žalobcu o sprístupnenie informácie zaoberať nie otázkou ochrany autorského práva, ale otázkou obchodného tajomstva podľa § 10 zákona č. 211/2000 Z. z., konal nad rámec svojej pôsobnosti. Identifikácia existencie iných eventuálnych dôvodov na nesprístupnenie informácie a ich vyhodnotenie je na žalovanom, nie na správnom súde. Nie je úlohou správneho súdu vymýšľať alternatívny právny režim, podľa akého má alebo nemá povinná osoba posudzovať žiadosť o sprístupnenie informácie. Preto sa otázkou ochrany obchodného tajomstva, ktorú nad rámec správnej žaloby a preskúmaného rozhodnutia žalovaného nastolil správny súd, kasačný súd nezaoberal.

38. S poukazom na doposiaľ uvedené kasačný súd podľa § 462 ods. 1 SSP zrušil napadnutý rozsudok správneho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. V ďalšom konaní si správny súd postupom podľa § 84 SSP vyžiada od sťažovateľa Analýzu a podľa jej skutočného obsahu posúdi, či v prípade tohto dokumentu, a to nielen so zreteľom na jeho obsah, ale aj jeho autorstvo, ide alebo nejde o informáciu, sprístupnením ktorej by bolo možné porušiť ochranu duševného vlastníctva ustanovenú osobitným predpisom, v tomto prípade autorským zákonom. Vezme pritom do úvahy, že majetkovými právami k autorskému dielu môže disponovať aj právnická osoba, a to či už v právnom režime podľa § 19 autorského zákona alebo v právnom režime podľa § 90 autorského zákona. Kasačný súd pripomína, že v súlade s § 134 SSP je správny súd v tu posudzovanej veci viazaný rozsahom a dôvodmi správnej žaloby.

39. V novom rozhodnutí správny súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

40. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0 (§ 463 SSP v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.